

Η θρησκεία σώζει;

Αγαπητέ μας κύριε Χρήστο.

Σας γράφω αυτή την επιστολή, ακόμη στενοχωρημένη, γιατί φύγατε κάπως όπως μου φάνηκε απότομα, στη μέση της συνάντησης στη Λέσχη μας την περασμένη Κυριακή 9.11.86, όπου συζητούσαμε το θέμα της σύγχρονης ποίησης. Ο λόγος της αποχώρησής σας, όπως κατάλαβα απ' όσα μου είπατε, ήταν ότι «δεν είπαμε ότι από το αδιέξοδο και το σκοτάδι που οδηγεί η σύγχρονη ποίηση θα μας βγάλει η θρησκεία. Κι εφόσον δεν ελέγχθη αυτό, όλα τα άλλα είναι χαμένος καιρός...».

Εάν πράγματι, λοιπόν, κατάλαβα καλά, επιτρέψτε μου να σας ρωτήσω: Η εισήγηση γίνεται από τον Εισηγητή, που είναι ελεύθερος να αναπτύξει το θέμα του όπως κρίνει εκείνος. Εν προκειμένω, η κ. Ε. Χρυσοπούλου, ποιήτρια η ίδια, είναι και φιλόλογος, αλλά και πιστός άνθρωπος. Έκρινε ότι δεν έπρεπε έστω και αν το πίστευε να εκφράσει μια τέτοια άποψη. Θα έπρεπε εμείς, ως Λέσχη, να της την υποδείξουμε ή να της την επιβάλλουμε;

Ίσως να έπρεπε κάποιος από μας της Λέσχης, κατά τη γνώμη σας, να υποστήριζε αυτή τη θέση. Αλλά «εμείς της Λέσχης» είστε και σεις! Γιατί δεν υποστηρίζατε αυτή την άποψη, εφόσον όχι μόνο σίγουρα την πιστεύατε, αλλά και κρίνατε «παιδαγωγικά» χρήσιμη την ώρα και σίγουρα θα βρίσκατε και τα κατάλληλα λόγια για να την εκφράσετε; Η Λέσχη είμαστε όλοι και υπεύθυνοι είμαστε εν προκειμένω όλοι όσοι είμαστε παρόντες. Χρέος μας λοιπόν είναι να δώσουμε κάτι απ' την ψυχή μας, απ' το πνεύμα μας με όποιον τρόπο νομίζουμε ότι μας πάει... γιατί πνεύμα δεν είναι μόνο λόγος και συζήτηση, αλλά και καρδιά και θυσία και προσευχή και σεβασμός και συγκατάβαση... **«Τα πάντα τοις πάσι γέγονα... για να κερδίσω μια ψυχή!...»**, έγραφε ο Απόστολος Παύλος.

Υπήρξε περίπτωση, στο παρελθόν, που ειπώθηκε σε ανάλογη συγκέντρωση, ότι η θρησκεία θα έδινε το φωτισμό και τη λύση. Και ξέρετε τι απάντησε κάποιος; **«Γιατί η θρησκεία δε λύνει πριν απ' όλα το πρόβλημα των σχέσεων μεταξύ των πιστών της;»** Που υποτιμούν, κατηγορούν, συκοφαντούν ή επιδεικτικά, αγνοούν οι μεν τους δε και δε μπορούν να συνεργαστούν, ούτε καν μεταξύ τους; Που έχουν χωριστεί σε πλήθος από ομάδες δογματικές ή οργανωτικές, αλληλουποβλεπόμενες... εν ονόματι της θρησκείας της αγάπης; Που δεν έχουν το θάρρος, ούτε τη δύναμη ν' αποβάλλουν από τους κόλπους της εκκλησίας τους, ιερωμένους συμφεροντολόγους, διεστραμμένους, εγωπαθείς κι ανισόρροπους; Που ασχολούνται *«με το άνηθον και το κύμινον...»*, ενώ γύρω μας ο πόνος και η αδικία πλεονάζουν, τα κοινωνικά προβλήματα χρονίζουν άλυτα και η σήψη επεκτείνεται; Που είναι ο αγώνας των χριστιανών, που γεμίζουν, κάθε τόσο, τις εκκλησίες, τελευταία και τα μοναστήρια *«για ένα Χριστιανικό Πολιτισμό»*; Όπως ακριβώς ζητούσε ο αείμνηστος Τσιραντάνης. Γιατί **«Χριστιανισμός, που δεν γίνεται πολιτισμός είναι ανύπαρκτος»**;

Στη Λέσχη, εκείνο, που κάτω από τις σημερινές συνθήκες, επιδιώκουμε είναι η ε φ α ρ μ ο γ ή. Αν είμαστε πιστοί, να το νιώσει ο άλλος με την παρουσία μας: στον τρόπο που θα τον πλησιάσουμε, θα τον ακούσουμε, θα τον σεβαστούμε και θα τον αγαπήσουμε... Μια ζεστή, ενδιαφερόμενη, ανθρώπινη ατμόσφαιρα, μέσα στη σύγχρονη αγωνιά που μας κυκλώνει, είναι αυτό που όλους μας τρέφει και κάνει πολλούς να ελπίζουν και να νιώθουν το φως μέσα στα αδιέξοδα και παρά ταύτα! Τα πηγαδάκια που δημιουργούνται μετά, τα πρόσωπα που λάμπουν, οι συζητήσεις που συνεχίζονται μέχρι το πεζοδρόμιο... τι να σημαίνουν άραγε; Ο λόγος, που θα απαντούσε στο καθετί και θα αποστόμωνε δε θα ήταν παρά κήρυγμα στερημένο από ζωή, αγάπη και ελπίδα. **Το βίωμα -το κεράκι μέσα στο σκοτεινό τούνελ, που οδεύει το τραίνο της ανθρωπότητας- είναι, νομίζω, η απάντηση-** η μόνη, και όχι εύκολη, χωρίς τη χάρη του Θεού, απάντηση, που θα μας κάνει να κερδίζουμε, όπου κι αν είμαστε...

Εάν όμως, παρόλα αυτά, σε κάποιο σημείο σφάλλω, θα σας ήμουν ευγνώμων να μου λέγατε την άποψή σας, είτε γραπτώς, στη διεύθυνση της Λέσχης, είτε από το τηλέφωνο.

Ευχαριστούμε πάντα για τη συμμετοχή σας στην προσπάθεια της Λέσχης και προπαντός για τις καλές προτάσεις που μας δώσατε, σχετικά με τα χωριά όπου ιδρύθηκαν βιβλιοθήκες... Ξέρετε, ότι ήταν από τα πρώτα χωριά όπου πήγαν βιβλία της Λέσχης; Και ακολούθησαν μετά τόσα άλλα...

Φιλικότατα
Έβη Σταυροπούλου
Γενική Γραμματεύς
Αθήνα 15 Νοεμβρίου 1986
Ο Χ. δεν απάντησε!

Ραντεβού σ' έναν επόμενο διάλογο.

Από το περιοδικό Βιβλίο & Ζωή 2^ο, σ. 23-24